

Tweejaarlijkse Prijs Religieuze Boek 2008

Nominaties in de categorie BOEKEN VOOR HET BREDE PUBLIEK:

- Tim Peeters, *Gods eenzame zwijgers. De spirituele weg van de kartuizers*, Carmelitana, 2007.

Dit boek ligt wegens de mediabelangstelling voor de documentaire kaskraker *Into Great Silence* goed in de markt. Toch stijgt het werk uit boven vele andere publicaties die teerden op het succes van de film. Peeters graaft immers naar de essentie van het kartuizerideaal en maakt daarbij gebruik van goed bronnenmateriaal en getuigenissen uit de eerste hand. Maar wat het boek zijn grootste subtiliteit verleent, zijn de stilte en de eenvoud die ook door de auteur worden gerespecteerd wanneer hij het kloppende hart van deze op het eerste gezicht unheimische spiritualiteit van ‘eenzame zwijgers’ beroert.

- Joris Geldhof, *Geloof – Systeem – Verwondering. Kennismaken met theologie*, Altiora, Averbode, 2007.

Dit boek is een fijnzinnig staaltje ‘metatheologie’ op mensenmaat. Het biedt een intelligente en evenwichtige visie, gedragen door een uitzonderlijk gevoel van mededogen voor de theoloog die immer in het brandpunt van spanningsvelden dient te werken. Geldhof weet zijn lezer tot een genuanceerd oordeel te brengen over een vakman die zich enerzijds moeilijk kan handhaven onder de druk van de tijdsomstandigheden maar anderzijds niet buiten de plicht kan om mensen tot (zelf)reflectie uit te nodigen of in beweging te zetten. Of hoe het in een systeem omvatte geloof nog verwondering kan wekken, ook en misschien vooral in het huidige verwarrende maatschappelijke klimaat.

- Wil Derkse, *Gezegend leven. Benedictijnse richtlijnen voor wie naar goede dagen verlangt*, Lannoo, Tielt, 2007.

Dit boek legt zenuwbanen van de spiritualiteit bloot en wijst paden waarop de (gelovige) zoeker de zegen van het leven kan ervaren. Derkse weet als geen ander de waarden van het benedictijnse leven te vertalen voor niet-monastieke contexten. Hij ziet daarbij het individu steeds binnen zijn sociaal verband en houdt rekening met het seculiere taalgebruik of de psychologische barrières van de hedendaagse lezer. De manier waarop de auteur de grondhoudingen van zwijgzaamheid en stilte, deemoed en gastvrijheid, eerbied en rentmeesterschap aanduidt, mag een verademing heten voor de moderne, jachtige mens.

- Johan Konings, *Wij christenen. Van verhaal tot belijdenis*, Halewijn, Antwerpen, 2006.

Dit lees- en werkboek boort een reservoir van moed en denkkraft aan, dat in het postkritische tijdvak christenen en zoekers er weer toe kan bewegen het oude ‘verhaal over Jezus’ tot een aantrekkelijk en overdraagbaar ‘geloof in Jezus’ te transformeren. Johan Konings zorgt daartoe voor herbronning én hertaling tegelijk. Voor praktiserend

gelovigen komen zijn heldere uiteenzettingen en zorgvuldig uitgekozen illustratieve teksten als een frisse ‘achterstallige initiatie’ over, voor randkerkelijken en andersdenkenden vormen ze een uitdaging om de symbolische en zinstichtende kracht van het geloofsverhaal te ontdekken. Een doordacht opgebouwd boek dat op volkomen rustige manier de schoonheid en de centrale inhoud van de christelijke boodschap ontvouwt.

- Sylvester Lamberigts, *De kracht van verhalen. Parabels van Jezus*, Altiora, Averbode, 2006.

Bekende parabels en gelijkenissen uit de evangeliën, ze zijn kort en krachtig. Ze zeggen geen woord te veel, en precies daarom zorgen ze voor bekering en brengen ze nieuw leven. Maar dan moet de lezer ook bereid zijn in hun huid te kruipen. Dat doet de auteur van dit vlotte en eenvoudige boekje ons op een onnavolgbare wijze voor. Hij hanteert daarbij een contextuele leesmethode en bewaart op elk moment het perfecte evenwicht tussen (exegetische) verklaring en uitdrukking van een persoonlijke beleving. Precies het weinig pretentieuze karakter van dit boekje is een troef in het soms moeizame debat rond het ‘hoe’ en ‘wat’ van Jezus’ woorden.

Nominaties in de categorie POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE BOEKEN en TOEGANKELIJKE NASLAGWERKEN:

- Benoît Standaert, *Spiritualiteit als levenskunst. Alfabet van een monnik*, Lannoo, Tielt, 2007.

Standaert schrijft over spiritualiteit, maar doet dat als levenskunstenaar en als monnik die de vrijheid neemt om een originele vorm te kiezen: de ruimte van het hart dat 99 toegangspoorten – lees: trefwoorden en uitdrukkingen – kent. Zo ontstaat een naslagwerk dat de kwaliteit van een leesboek behoudt. Opvallend is dat de auteur bij de verklaring van de begrippen telkens dwarsverbindingen legt tussen het christendom en niet-christelijke godsdiensten – jodendom, soefisme, boeddhisme en hindoeïsme (niet toevallig religies waarin het monastieke element prominent aanwezig is) – en daarbij zowel de persoonlijke beleving als de tijdgeest aan bod laat komen. Een schat aan eruditie en gedeelde ervaring, die de lezer blijvend inspireert of minstens overtuigt van het bestaan van een alles behalve doodse of gesloten rooms-katholieke geloofstraditie.

- Bart Mesotten, *Valse profeten. Honderden Bijbelse woorden en uitdrukkingen te gast in het Nederlands*, Altiora, Averbode, 2007.

Samen met zijn eerste compendium *Van aalmoes tot Zwitserse garde* betekent dit boek een heus magnum opus van een auteur die liefde voor de taal, etymologische kennis en Bijbelse wetenschap weet te verenigen en er anderen mee gelukkig maakt. *Valse profeten* is een buitengewoon rijk naslagwerk dat vele woorden en uitdrukkingen van Bijbelse komaf in onze taal verklaart. Een werk dat een bijdrage kan leveren tot de verrijking van het ‘ontboste’ culturele geheugen van deze tijd, en langs een taalkundige poort ongetwijfeld ook interesse kan wekken voor de literaire en spirituele parels die in het Boek der boeken schuilgaan.

- Herman De Dijn, *Religies in de 21ste eeuw. Kleine handleiding voor voor- en tegenstanders*, Pelckmans, Kapellen, 2006.

Dit boek is een onmisbare handleiding voor de studieuze lezer die filosofie, cultuuranalyse en godsdienstkritiek van de bovenste plank weet te waarderen. De ‘traditiedenker’ Herman De Dijn doorprijkt de postmoderne premissen als hooghartige, nihilistische reflexen die geen geluk opleveren maar slechts de onmacht verdoezelen om in volle vrijheid een richting te kiezen. Kritische observatie gaan hier samen met hoopvolle wenken voor de vertegenwoordigers van een religie die hoe dan ook haar positie moet bepalen tegenover andere betekenisfenomenen als ethiek, politiek, wetenschap en kunst. De rake verwoordingen en de soms flamboyante pen van de auteur maken deze bundeling van essays tot een feest voor het brein.

- Lieven Boeve, *God onderbreekt de geschiedenis. Theologie in tijden van ommekeer*, Pelckmans, Kapellen, 2006.

Dit boek biedt een hoogstaande theologische reflectie rond een van de meest prangende vragen voor het christendom: de verhouding tussen christelijk geloof en context. Lieven Boeve waagt zich aan eerlijk denkwerk en komt tot de slotsom dat de klassieke theologie op een failliet uitdraait, omdat ze ofwel een onbetrouwbare brug tussen geloof en context bouwt, ofwel een onoverzienbare kloof tussen godsdienstbeleving en (samen)leven slaat. Een enige uitweg uit de impasse is een hernieuwd inzicht in het verhaal van God met zijn mensen én een doorgedreven betrokkenheid op de versnipperde postmoderne cultuur. Niets anders staat de gelovige mens te doen dan het goddelijke spoor te bewandelen, dat van de ‘onderbreking’ van de geschiedenis, het ‘onmogelijke’ samen denken van continuïteit en discontinuïteit.

- Staf Hellemans, *Het tijdperk van de wereldreligies. Religie in agrarische civilisaties en in moderne samenlevingen*, Pelckmans, Kapellen, 2007.

Het onderwerp van deze wetenschappelijke studie is de band tussen de moderniteit en de wereldreligie. Staf Hellemans schetst de rol van de wereldreligies in historisch perspectief en ontwikkelt daarbij een coherentie visie die de evoluties in het religieuze landschap op een verrassende wijze inzichtelijk maakt. Deze oerdegelijke godsdienstsociologische studie sluit naadloos aan bij andere onderzoeken die vanuit filosofisch-theologische invalshoek de inbedding van de religie in de menselijke samenleving toelichten. Toch is dit werk enig in zijn soort, vooral vanwege de open geest waarin de auteur zijn ‘onderzoeksveld’ benadert. De inspanning die het van zijn lezers vergt, wordt ruimschoots beloond met goede criteria om het belang van sommige actuele kwesties (zoals de hoogoplopende discussie tussen geloof en wetenschap in Amerika, Engeland en Nederland) in te schatten en met kennis van zaken aan het debat deel te nemen.

Nominaties: jury door VUKPP en Bevordering Religieuze Boek gemandateerd en samengesteld uit de leden Rita Boeren, Ria Buelens, Dirk Hanssens (juryvoorzitter), Ronny Lannoo (secretaris), Jeroen Thomas, Hans Vandenholen en Jean-Paul Vermassen.

Samenstelling voorstellingsteksten: juryvoorzitter Dirk Hanssens osb